

בריש גלי

עלון לימים הנוראים
יום הכיפורים תשע"ז

נוחה של קהילה

מבית חברותא
הומואים דתיים

אנו נוהגים להתייחס ליום כיפור כאל יום של דין וחשבון נפש אישי מול הקב"ה. ועם זאת, ממש בפתיחת אירועי היום החזן מקדים ומתקף: "על דעת המקום, ועל דעת הקהל, אנו מתירים להתפלל עם העבריינים". הקהל, הקהילה, הם חלק מהסיפור היום, ובזה בחרנו להתמקד השנה.

השנה דווקא - בה עברנו כברת דרך משמעותית ורבה בקהילותינו על כל גווניהן. מי יתן שגם השנה. גמר חתימה טובה.

אנו קהלך ואתה חלקנו / הרב אלקנה שרלו

תפילות הימים הנוראים מזמנות התבוננות ביחסים שונים שבין האדם הפרטי והציבור כולו לקב"ה. מערכת היחסים השכיחה ביותר הינה "אבינו מלכנו" ובביטוייה הנוסף "אם כבנים אם כעבדים". אולם פיוט אחד יש בתפילות יום כיפור שפותח בפנינו מערכות יחסים מגוונות ומרתקות בדימויים שהן מציעות: "כי אנו עמך ואַתָּה אֶ-לֹהֵינוּ. אָנוּ בְּנֵיךָ וְאַתָּה אָבִינוּ. אָנוּ עֲבָדֶיךָ וְאַתָּה אֲדוֹנֵנוּ. אָנוּ קְהֵלְךָ וְאַתָּה חֲלֻקְנוּ. אָנוּ נִחְלָתְךָ וְאַתָּה גּוֹרְלֵנוּ. אָנוּ צֹאנְךָ וְאַתָּה רוֹעֵנוּ. אָנוּ כְרֻמָּךְ וְאַתָּה נוֹטְרֵנוּ. אָנוּ פְּעֻלָּתְךָ וְאַתָּה יוֹצְרֵנוּ. אָנוּ רְעִיָתְךָ וְאַתָּה דוֹדֵנוּ. אָנוּ סִגְלָתְךָ וְאַתָּה אֶ-לֹהֵינוּ. אָנוּ עַמְּךָ וְאַתָּה מְלַכְנוּ. אָנוּ מְאִמְרֶיךָ וְאַתָּה מְאִמְרֵנוּ".

אני מבקש להתבונן בדימוי הרביעי, הבא לאחר דימויי העם, הבנים והעבדים: "אנו קהלך ואַתָּה חֲלֻקְנוּ". איזה אתגר טומנת בחובה מערכת יחסים זו? נדמה שבדימוי זה אנו מציגים את מערכת היחסים שלנו כציבור הנטוע במקומו, בחלקו ובנחלתו - ואין מקומנו, חלקנו, ונחלתנו - אלא הקב"ה. הקב"ה המוכר בכינוי "מקומו של עולם" מתרכז כאן בציבור קהילתו והוא מקומו - "חֲלֵק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבְל נִחְלָתוֹ" (דברים ל"ב), "אַתָּה מְחַסֵּי חֲלָקֵי בְּאֶרֶץ הַחַיִּים" (תהלים קמ"ב).

דימוי זה של קהל הזוכה להתייבב במקומו של עולם ולהתברך ממקומו של עולם מעורר מחשבות בנוגע לבאים בקהל זה הניצבים לפני ה'. האם הקהל השר בערגה "אנו קהלך ואתה חלקנו" נותן דעת ראויה על אלו - שמסיבות מסיבות שונות - לא מרגישים בתוך הקהל הקדוש? איך קהל מתפללים המבקשים לעבור בברית יצליחו בכך ללא נתינת מקום לפרטים ולקבוצות החשים פגיעה עמוקה מריחוקם מהקהל? כיצד ישרה הקב"ה ויברך מציאות שלא מאפשרת ברכה של שלום - שהרי לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום?

בחודש אלול שעבר עלינו ליווה אותי מאמרו של הרב קוק "מסע המחנות" (אלול תרצ"ג), ובו קורא הראי"ה לפשפש במעשינו ולהתקרב לאורח התשובה במה שנוגע לפילוגים בין המחנות בקהל. וכך כותב הראי"ה: "כמו קיר ברזל עומד לפנינו בין מחנה למחנה, וההארה הכללית ממקור האחדות הא-להית הקדושה המוכרחת להיות שורה על עם ישראל הגוי כולו, הרי היא כמו מתעלמת מעינינו והננו ממששים כעיוורים באפילה".

קיר ברזל בתוך הקהל מונע מאור ה' להאיר לנו, ועל כך - קורא הראי"ה - יש לשוב בתשובה ולתקן דרכינו. ואם במאמרו כתב כך בנוגע ליחסי המחנות "הרדים-הפשיים" הרי שבמשך הזמן נבנו קירות ברזל נוספים, ומהבולטים שבהם - היחס המכאיב לחברי הקהילה הלהט"בית.

המשך בעמוד 3...

זמני תחילת וסיום הצום

ירושלים	תל-אביב	חיפה	באר שבע
17:36	17:51	17:41	17:54
18:48	18:49	18:48	18:50

להתפלל עם העבריינים / נדב שוורץ

ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהילתך היו המילים האחרונות שאמרתי בתפילה בגוף ראשון יחיד, שאר תפילת העמידה אמרתי, כמו כולם, בגוף ראשון רבים. המשנה ברורה כותב שהצורך שלנו במניין הוא דווקא עבור תפילת העמידה, ובמקרה שאחד המתפללים, יטעה ישבח או לא יכוון באחת הברכות ותפקיד הציבור להיות שם בשביל הפרט, ולהשלים את חסרנו לפני המקום שהרי: אין הקב"ה מואס בתפילתם של רבים.

א-לוקים ניצב בעדת א-ל - ומכאן מוסיפים "א-לוקינו" לדימון של עשרה, אך איך יודעים שמניין אלו עשרה אנשים? דעה אחת בגמרא שנאמר ונקדשתי בתוך בני ישראל ונאמר בבני יעקב לשבור בתוך הבאים והם היו עשרה כאשר באו לשבור אוכל במצרים (יוסף כבר היה במצרים ובנימין נשאר עם יעקב). דעה נוספת בגמרא לומדת ש"עדת א-ל" היא עשרה מעדת המרגלים, שהיו עשרה כיוון שכלב ויהושע לא הוציאו דיבת הארץ, הקב"ה מקבץ אותם יחד ואומר עד מתי לעדה הרעה הזאת.

בשני מקרים אלו העשרה, המרגלים והאחים, חטאו, אם במכירת אחיהם או בהוצאת דיבת הארץ, ומעניין שדווקא ממצאות זאת לומדים אנו את נושא המניין.

המשך בעמוד 3...

עוד בעלון זה בריש גלי תשע"ז, גיליון מספר 6

- וישתחו לפניך כל הברואים הרב בני לאו
- קהל, קדוש חנה פרידמן
- מחוץ לגדר? אבנר רנד
- על דעת הקהל אליק אוסטר
- שיר: עמם דני בוקובזה

ניתן למיחזור

ערך: גיל פרידמן

וישתחוּ לפניך כל הברואים / הרב בני לאו

הבדידות רעה לאדם. הקהילה מתחילה בראיית פני הזולת וביחד נוצרת דבקות שממנה מתפתחת קהילת בני אדם.

במהלך השנה חווינו פגיעות רעות ורבות של קבוצות שביקשו למגר ולאייץ קבוצות אחרות. מילים פוגעניות, דרשות דורסניות, הומור רע ומר – כל אלה חברו להם יחד בשפה אלימה של אנשים שאמונתם בבורא מעורערת ומצומצמת לחרדה קיומית בעולמם.

האלטרנטיבה היא לברוא שפה מאירה ומכילה. שפה שמכירה בשונה ולא נחרדת מעצם קיומו. שפה שאינה מתבטלת מאמונתה

האמונה שמלכותו של ה' בכל משלה היא זו המגביה את קומת האדם ומאפשרת לו להגדיל את כושר הספיגה וההכלה שלו אל מעבר לעצמו.

ומעקרונותיה אך אינה מבקשת לשלוט ולכבוש את האמונות והעקרונות של כל הנבראים כולם. האמונה שמלכותו של ה' בכל משלה היא זו המגביה את קומת האדם ומאפשרת לו להגדיל את כושר הספיגה וההכלה שלו אל מעבר לעצמו.

התפילה שכול הברואים יכירו בהיות כל הנבראים חלק משלם היא זו המלווה כפס קול את הימים הטובים והנוראים האלה.

שתתחדש עלינו שנה מאירה וטובה:
כִּי בְּאוֹר פְּנֵיךָ נִתְּתָ לָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ
תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד.

הרב ד"ר בני לאו הוא רב קהילת רמב"ן בירושלים

”וַיֵּדַע כָּל פְּעוּל כִּי אֵתָהּ פְּעַלְתָּ. וַיִּבִּין כָּל יֶצֶר כִּי אֵתָהּ יִצְרָתָּ. וַיֹּאמְרוּ כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאָפוֹ, ה' אֱלֹהֵינוּ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וּמִלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה”

מילים אלה של תפילת הימים הנוראים מבטאים בתמצית ובבהירות את המחשבה שמלווה אותי בימים הטובים והנוראים של חודש תשרי.

אני עוצם את עיני ומדמיין עולם שבו הנברא מכיר במוגבלות שלו ובמקור הכוחות שמניעים אותו. כל הכוחניות שמשתררת עליו בעולם, בכל המעגלים, מקורה בניסיון הנצחי של האדם לנצח את הבריאה כולה ולהשתלט עליה.

”מרד הנפילים” יצר את המהפכות הטכנולוגיות, את השגב של היצירה האנושית ואת שידוד כל

גורמי השמים והארץ. יחד עם העוצמה של האדם באה גם גבהות הלב וחוסר היכולת לראות את הזולת שמסביבו כנברא בצלם א-לוהים כמותו. הרצון להיות בלעדי הפך את משפחת האדם לחלק אינטגרלי ממשפחת הטורפים ולמושל בשרשרת המזון.

ימי ראשית השנה הם ימי איפוס של כל המערכות וניסיון לחזור לנקודת הפתיחה שבה האדם היה הרמוני עם הבריאה והכיר במוגבלותו. האדם היודע שהוא פעול והמבין שהוא נוצר מסוגל לומר שיש מלך בעולם שמלכותו בכל משלה. ההכרה במוגבלות שלי מניעה אותי לחפש את האדם שמסביבי ולבנות יחד איתו את הקהילה.

קהל, קדוש / חנה פרידמן

יום הוא אינדיבידואליסט או סתם מרוחק מן הציבור מבקש ביום הכיפורים לחבור לאנשים נוספים ולעשות איתם את היום. לכן בתי הכנסת מתמלאים, לכן קמות קהילות ליום אחד בשנה, לכן אנחנו מדגישים שמותר להתפלל עם העבריינים. יש איזו דינמיקה מעניינת בבתי הכנסת: תחושה של אנשים שיוצאים למסע משותף, מבלים יחד במרתון של תפילה שעות ארוכות. עם הזמן אתה מתיידד עם הגב של היושב לפניך, מזהה את הקולות השונים של כל המתפללים שלצידך. בסוף יום הכיפורים כמעט תמיד ישנה איזו פמיליאריות בסיסית של אנשים שעברו משהו ביחד. ולזה אפשר לקרוא ציבור. קהילה.

בהיותנו יחד, נכנסים תחת הגדרת כלל ישראל, אנחנו כבר לא מתחננים על נפשנו חסרי אונים. לציבור, לכלל ישראל, תמיד מובטחת מחילה.

גם ברמה המחשבתית – המקורות היהודיים מלאים בהבטחות שניתנו לכלל ישראל בהיותו ציבור. אינה דומה הברית שכרת ה' עם כל אחד ואחד מאיתנו בחורב (אֵת-אֲשֶׁר יִשְׁנֶנּוּ פֹה, עִמָּנוּ עַמְּד הַיּוֹם... וְאֵת אֲשֶׁר אֵינָנוּ פֹה, עִמָּנוּ הַיּוֹם) שהיא ברית שתלויה בבחירותיו ובמעשיו הטובים של כל אחד ואחד; לברית ולהתחייבות הכללית של הקב"ה לעם ישראל, ולכל מי שיכניס את עצמו לציבור זה. הרב סלובייצ'יק, באחת מדרשותיו המפורסמות שדרש לקראת יום הכיפור ומופיעה בספרו 'על התשובה', מבחין בין וידוי היחיד לווידוי הציבור שנאמרים שבע פעמים לאורך יום הכיפורים בבית הכנסת. את וידוי היחיד אנחנו אומרים בלחש, ובלשון רפה: 'אנא תבוא לפניך תפילתנו ואל תתעלם מתחנתנו', ואילו בחזרת הש"ץ מוסיף שליח הציבור גם לשונות של תביעה: 'זכור אשר נשבעת להם', 'עשה עמנו כמו שהבטחתנו'.
המשך בעמוד 3...

יום הכיפורים הוא היום השמח בשנה והיום העצוב בשנה. אפשר לעדן ולומר – היום המרומם בשנה והיום המשפיל בשנה. המערבולת הרגשית הזאת ששמה יום כיפור באה לידי ביטוי גם בהלכות החג. מצד אחד – צום, תענית וסיגופים, ומאידך – בגדי לבן, איסור מלאכה, תפילות חג. יש כאן ערבוב של יום חג ויום אבל. שמחה וצער. כלשון הפסוק: 'וגילו ברעדה'.

הצער וכובד הראש – לכאורה מובנים מאליהם. יום של גזר דין ובקשת כפרה הוא יום קשה. בחוויה האישית שלי האדם לא פועל בחלל ריק, והעולם לא מתנהל באופן פנימי בלבד, והתודעה שישנו בוחן כליות ולב שצופה ובוחר ומכוון וגוזר היא חוויה מטלטלת.

אז מנין השמחה?

הרב ד"ר יוסף צבי קרליבך, מרבני גרמניה, ושנספה יחד עם משפחתו בשואה, עסק בשאלה מדוע יום הכיפורים מרומם אותנו. דבריו עובדו בידי מאיר סיידלר, מרצה בן ימינו באוניברסיטת בר אילן, ומכיוון שהדברים יפים בעיני, אביא את חלקם בלשוני שלי.

הרב קרליבך מציע שלוש תשובות לשאלה מדוע שמחים, או מה מרומם ביום הכיפורים, ואם נמצה אותן בשלוש מילים, נאמר: הקהל, א-לוקים, והווידוי.

הרב מסביר על עוצמות המפגש עם הא-לוהי ועל נשל הנחש של חטאינו המוסר בעת הווידוי. אני בוחרת להביא מעל דפי גיליון זה את דבריו על הצלע הראשונה והבסיסית במשולש – הקהל.

הקהל הוא הציבור הקדוש שמתאסף לתפילות יום הכיפורים. גם בישראל המודרנית של היום ואפילו בתל אביב, למרבה ההפתעה, נושא יום הכיפורים אופי ציבורי. התחושה היא שגם מי שביום-

לא בחרתי בנטייה המינית שלי, ולא זאת השאלה שמעסיקה אותי ביום-יום. השאלה שיותר מטרידה אותי היא – האם ברווקות כן בחרתי? האם אני וחבריי רווקים כי לא "רצינו" או כי לא "התאמצנו" מספיק?

להיות רווק בתוך קהילה המסתדרת בזוגות זה קשה. קל וחומר בתוך קהילה דתית להט"בית ההולכת ומקדשת את מוסד הנישואין והזוגיות יותר ויותר. אני עצמי מוקף זוגות לידי, הומואים ולסביות דתיים, חלקם עם ילדים וחלקם בתהליכים, ולעתים תחושת המחנק עולה ומציפה אותי.

אך דווקא ביום הכיפורים, ביום הקדוש הזה, ניתנה לנו הרווקים הזדמנות מיוחדת. ביום זה על כל אדם להתייחד עם קונו באינטימיות וברעה. אני עומד מול מי שבראני, נותן דין וחשבון על מעשיי וחטאי, ואני הוא העומד ואין מלבדי איש. לא בן זוג או בת זוג, לא חברים, לא משפחה וגם לא קהילה. אני מול המקום.

לא סתם ההלכה הכניסה את תשמיש המיטה לתוך סל חמשת האיסורים. ביום הזה הזוגיות הנראית לעין מפנה את מקומה ל-25 שעות לטובת התייחדות אישית ופנימית.

תפילת כל נדרי היא התפילה היחידה בשנה שבה כל ההיכל מתעטף בטלית בערבו של יום, ועדיין אני לא אמציא לי אחת כזאת רק בשביל הנראות. וכבר כתב הבעל שם טוב כי כל המחשבות הזרות שבאות לאדם בתפילה, הן תיקונים שעל האדם לתקן ולהעלות. אבל דווקא בשעת החסד הזאת כאשר אני מתוודה על חטאי ומונה את תקוותי ושאיפותיי לשנה החדשה, אני מבקש מבורא עולם עזרה בקושי הכי גדול ונוכח של חיי.

גמר חתימה טובה וצום מועיל לכולנו.

אבנר רנד הוא פעיל בחברותא, רווק ומתגורר בת"א

אבי מורי אמר לי בצעירותי משפט שלא עזב אותי וממשיך להדהד לי בחזקה דווקא בימים אלו שבין כסה לעשור. הוא השמיע בפניי כי הדת היהודית לא נועדה לרווקים ולהומואים. אז, התקוממתי והשתוממתי על הקביעה האכזרית הזאת. אך לא האמנתי שיבוא יום ואאלץ להתמודד עם אותה אקסיומה.

להיות הומו ודתי זה לא עניין של מה בכך. הקושי וההתמודדות הם מנת חלקנו בכל יום ויום. ברוך ה' אנחנו, ההומואים הדתיים, שגם עברנו נחברה וכקהילה דתית הרבה תהליכים של דרישה, הכלה והכרה בזדותנו, והדרך כמובן למנוחה ולנחלה הקולקטיבית עוד ארוכה ורבה. אבל בפן האישי, ככל שהשנים חולפות אני מגלה כי הערכים עליהם גדלנו וחונכנו, אם זה בבית ההורים ואם זה בבני-עקיבא – הם אותם ערכים ואותן אידאות: האדם החד מיני רוצה משפחה לא פחות משהאדם ההטרוסקסואל רוצה בה. היינו, להומו ולהטרוסקסואל מטרה אחת – הקמת תא משפחתי ובית נאמן. חז"ל לימדו אותנו כי "קשה זיווגו של אדם בקריעת ים סוף", ומיום ליום אני נוכח לדעת כמה הם צדקו.

מיום כיפורים שעבר עד יום כיפורים זה לא השתנה הרבה. היעדר הזוגיות עדיין נוכח בחיי – ורק הקושי הולך ומתגבר. מן הידועות היא שנשים רווקות מרגישות לעתים בשונותן בעזרה בגלל העדר ניסיון הראש לראשן, דבר אשר משייך אותן אוטומטית לקהילת הרווקות. אך ניסיון החיים מלמד אותי כי גם גבר רווק עלול לחוש את אותו את קין כאשר בגילו המופלג הוא לא מתעטף בטלית בשעה שכל שכניו לספסל עטופים בטלית ובעטרה לראשם.

כוחה של קהילה דתית היא באחדותה, ורווקים באופן טבעי, מתוקף היותם לא מחוייבים אינם מרגישים שייכים, ועל כן דינם להתפזר. במקרה דגן, הקושי שלנו מתעצם שבעתיים במקדש המעט שבו כל באי עולם עוברים בו כבני מרון.

קהל, קדוש / המשך מעמוד 2

הקתרזיס הזה של וידוי על החטאים, יחד עם ההתרוממות אל הא-לוהי באמצעות צום, עינוי ואמת – כל אלה בתוך קהילה שלמה שמחזיקה אותנו ולא מאפשרת לנו ליפול – כל אלה יעשו את יום הכיפורים ליום שיש בו גם הרבה שמחה, סליחה וכפרה.

גמר חתימה טובה לכולנו ולכל ישראל.

ד"ר חנה פרידמן היא ממקימי קהילת יחד בת"א ומנהלת תוכנית צופי"ה לבנות בתיכון צייטלין. הדברים הם עיבוד של דרשה שנשאה לפני מספר שנים בפתח יום הכיפורים בקהילת יחד.

אנו קהלך ואתה חלקנו / המשך מעמוד 1

ואז תופיע עלינו האורה העליונה הכללית אשר בה ניוושע תשועת עולמים, ותתקיים בנו התפילה המוקדשת קודש קודשים, שהננו עתידים להביעה בכל כך המיית נפש "ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם".

שנה טובה וברוכה טובה לנו וכל עם ישראל.

הרב אלקנה שרלו מתגורר בירוחם ומורה במגוון קבוצות לימוד ושיח

התפלל עם העבריינים / המשך מעמוד 1

להיפתר ממנו. תפקיד הציבור ושלוחיו לדאוג לציבור, עד כדי כך שציבור אף שחטא ציבור הוא.

ואולי יש כאן עוד מסר, אין לציבור יכולת להגיד אתה לא בסדר, צא מהמניין שלי. מניין אינו של אף אדם, הוא נציגות העם מול ה' וכולם שייכים אליו. אפילו מי שנדמה שהוא חוטא גדול, ולא מבינים את מעשיו, ממנו אפשר ללמוד הלכות מניין, והוא יכול להשלים חסרונו של מתפלל אחר.

נדב שוורץ הוא פעיל בחברותא ורכז חינוך וקהילה בבית הפתוח בירושלים

לציבור מובטחת כפרה. זו משמעות הברית שכרת א-לוקים עם אבותינו, וזו זכות האבות שעומדת לנו לדורי דורות. באותו אופן מסביר הרב סולובייצ'יק את המנהג התמוה לשיר בקול רם ועליז את הווידי הציבורי. לכאורה – את הווידי צריך לבכות, או אולי לחוש. מה לווידי ולשירה? יש כאן אינטואיציה ברורה של הציבור, לדעת הרב סולובייצ'יק, שבהיותנו יחד, נכנסים תחת הגדרת כלל ישראל, אנחנו כבר לא מתחננים על נפשנו חסרי אונים. לציבור, לכלל ישראל, תמיד מובטחת מחילה.

חיזוק האחוזה בקהל על גונוי היא זו שתאפשר שיח ישיר, רגיש וכן על סוגיות כואבות ומציקות. וכשם שהקהל נתבע להכיל ולתת מקום – באותו האופן הבאים בכללו נדרשים אף הם לשאלת מקומם ואופן הילוכם.

נחתום כחתימת דברי הראי"ה בדבריו הנזכרים לעיל: "נדע שיש לנו בכל מחנה הרבה מה לתקן והרבה מה לקבל מהאור והטוב זה מזה,

ניתן להגיד שאין צדיק בארץ, אשר יעשה טוב ולא יחטא ובמקרה יצא שבשתי הדוגמאות יש חוטאים. אך נראה, שיש פה קשר יותר מהותי. למרגלים הקב"ה קורא עדה רעה, האחים הם עשרה דווקא בגלל החטא שחטאו. כיצד ניתן ללמוד דווקא מחטאים על דבר כל כך בסיסי ביהדות?

ואולי, יש כאן מסר, בשני המקרים, החטא היה מתוך דאגה לציבור, המרגלים, בראותם את הכניסה לארץ ישראל כסוף זמן ההשגחה הניסית והתרחקות מהבורא, טעו לחשוב שעדיף להישאר במדבר. האחים, חשבו שיוסף מנסה לפרק את עם ישראל טעו לחשוב שצריכים

על דעת הקהל / אליק אוסטר

עם שני תינוקות ומיליארד תיקים (באשמתו), זה גם חוסר ההגיון שיש בזה. הרי בקלות רבה יכולנו לעבור הליך גיור קונסרבטיבי או רפורמי בפורטלנד, שהיה נראה - בעצם - בדיוק אותו הדבר. ברית, טבילה, בית דין. אז את האישור של מי בעצם אני מחפש? השאלה הזאת העיקה גם עליי. מאז עמדתי על דעתי, חונכתי שדין וחשבון אני נותן בפני בית דין של מעלה, לא בפני אף אחד אחר. לכן מעולם לא הוטרדתי יותר מדי מעמדתו של רב כזה או אחר באשר לדרך החיים שלי, או לשאלה הקלאסית האם אפשר בכלל להיות הומו ודתי. אני לא צריך הכשר של אף אחד כדי לשמור שבת או להניח תפילין. מבחינתי יכולים רבני כל העולם להתאחד ולהכריז עליי כגוי, חציו עבד וחציו בן חורין, או חמץ שעבר עליו הפסח. שיהיה להם לבריאות. גיור, הסתבר לי, זה עסק אחר.

גיור הוא שער הכניסה לעם, ולכן צריך לקבל את הסכמתו של העם. או לכל הפחות, של הקהילה. אבל את אישורה של איזו קהילה בעצם חיפשתי? "הייתי מבין", אמר לי אדם, "אם היית רוצה לגייר אותם בקהילה שאתה חי בה. אבל בשביל מה אתה צריך את אישורם של שלושה רבנים מעבר לאוקיינוס, שמעולם לא שמעת עליהם קודם? הם הקהילה שלך?" גמגמתי משהו על הקהילה האורתודוקסית, המוסכמה המשותפת שבמחויבות להלכה. "אבל הרבנות בארץ ממילא לא תביר בגיור הזה, לא משנה כמה אורתודוכסים הרבנים בעיירת מנהטן תובב"א. אם הילדים ירצו להתחתן פה, הגיור הזה לא יעזור להם אפילו קצת. אז איפה הקהילה שלך?"*

בסופו של דבר, את התודה על הקבלה של ילדיי ומשפחתי לחיק הקהילה הדתית, אני חייב בכל זאת לרב: הרב יגאל לווינשטיין, ממכינת עלי. בתזמון מושלם, שבוע לפני מצעד הגאווה הירושלמי, הוא בחר לשאת משלו ולומר "הגאים הם סוטים שמטריפים את המדינה", וקצת הטריף את המדינה בעצמו. הקהילה הדתית הליברלית נאלצה לצאת מהארון, ולהגיד עד כאן. אפשר להתווכח על הפתרונות ההלכתיים, אבל נמאס כבר מההתעללות התורנית בלהט"בים שנובעת ממניעים זרים. זה מה שגרם לה להביע תמיכה מרגשת ולהצטרף לצעידה ההמונית בירושלים. הקהילה הדתית שצעדה ביחד איתנו ועם שני היהודים השמנמנים שלנו, אמרה לנו - אחינו אתם. על דעת המקום, ועל דעת הקהל: ברוכים הבאים.

אליק אוסטר הוא פעיל בחברותא, נשוי לאדם ואב לשניים

במצעד הגאווה האחרון עלינו לירושלים עם ביכורים: שני יהודים חדשים ושמנמנים למראה. כשדוקרים אותם הם זבים דם, כשמדגדגים אותם הם צוחקים, כשצובטים אותם הם מצטבטים ואחר כך גורמים לך להתחרט על זה. לא חטפנו תינוקות לצורך צילום, חלילה: הבאנו אותם לעולם בחסדי השם, בתהליך פונדקאות מופלא בק"ק פורטלנד דאמריקה.

אניטה, הפונדקאית המדהימה שלנו ילדה לנו שני תינוקות בריאים, ברוך השם, אבל לאו דווקא יהודים במיוחד. ידענו את זה מראש, כמובן: מבחינה הלכתית טהורה, וגם מהבחינה הטכנית, היה פשוט יותר לדאוג שהם יהיו גויים גמורים ואז לגייר אותם. חששות של ייחוס, ממזרות וכל כיוצא באלה. גיור קטינים הוא תהליך פשוט יחסית מבחינה הלכתית: הוא כולל ברית וטבילה בפני בית דין. ההגיון ההלכתי קובע שילד שהתגייר צריך להתחנך באופן שיאפשר לו להכיר את חובותיו: אחרת, לקחנו פה גוי תמים שלא חושד בשום דבר, הפלנו עליו דיני מעשר שני וברירת קטניות בלי להסביר לו, ויאללה, להתראות בגיהנום. דרך מקורית לקיים את מצוות "נקמה בגויים", ללא ספק. ההגיון הזה מובן לי: זו הסיבה שחלק מהפוסקים מהססים לגייר קטינים למשפחות חילוניות, או לפחות מכריחים את ההורים לשלוח את הילדים לחינוך דתי. אבל במקרה שלנו, ממילא תכננו לחנך את הילדים לפי דת משה וישראל, ולכן לא ציפינו לבעיות. בעיות, אומרת קלישאה תסריטאית מוכרת, תופענה תמיד היכן שלא מצפים להן.

התברר שהרבנות בישראל לא מוכנה לגייר ילדים לזוג גברים, וכדי למנוע תכסיסים - אפילו גבר יחיד שמגדל ילד, לא יכול לגייר אותו. לאיסור הזה אין ביסוס הלכתי: מילא אם נגיד שההורים עוברים עבירה, בתור הומואים. זאת לא עבירה מסוג העבירות שמחנכים אליהם ילדים. אין גם סיבה להניח שהילדים יהיו הומואים בעצמם. זאת פשוט הדרך של הרבנות להגיד לנו, אנחנו לא אוהבים אתכם. לכו.*

כשאומרים לי ללכת, אני מתעקש להישאר. מפה לשם ומפה לאוזן, מצאנו רב אורתודוקסי בניו יורק שהיה מוכן לכנס בית דין ולגייר את הקטינים שלנו. הוא נפגש איתנו לשיחה ארוכה, התלבט, והשתכנע. עכשיו נותר לי רק לשכנע את בעלי שיחיה. אדם השתגע ממני: זה לא רק הטרטור של לעצור יומיים בניו-יורק (באשמתי)

עמם / דני בוקובזה

א-להא דתפילות דומעות אל הכר
א-להא דאין מקומך עמנו
א-להא דטוב מותי מחיי
דלב נזעם
דבשר ודם
ענני
ומחלתי
התפללתי עמם

לחברו
עד שיפייסו במילים
ואיך יציע נחמה
מי שצחק
מי ששתק
כשהילכו בי שועלים
כשלחשתי העבריינים ביקשתי
א-להא דעשוקים

וכשזעקו מול ארון הקודש
העבריינים
חשתי איך כל האישונים שבחלל ההומה כפרה
נוברים בי כחחול
באשפה, כעיניי דיין המתעקש כי יש לו
אף מה שאין עיניו רואות
וידעתי: עבירות שבין אדם למקום
מכפר, אך בין אדם

דני בוקובזה הוא פעיל בחברותא ומדריך בקבוצת נוער דתי בבית הפתוח בירושלים